

hed f. Eks. paa Arbejdsfeltets Omraade. Den haandværkmæssige Drift har man slet ikke villet beskæftige sig med. Jeg vil dog spørge det ærede Medlem og dem, der overhovedet beskæftige sig med og interessere sig for Gennemførelsen af denne Lov: Tro de virkelig, at det er muligt at adskille den haandværkmæssige og fabrikmæssige Bedrift saaledes, at de kunne forsvare paa Grundlag af denne Adskillelse at gennemføre denne Lov? Hvorledes ville de Herrer f. Eks. stille sig overfor Møbelfabrikationen? Er det muligt for det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds og for den ærede Justitsminister at sige, hvad der i Møbelfabrikationen er haandværkmæssigt og hvad der er fabrikmæssigt? De kende alle en Mand, som i denne Tid er vidt bekendt for sin Opdræden, nemlig Møbelsnedternes Oldermænd. Han driver en stor Møbelfabriksforretning, og der er baade Fabriksdrift og Haandværksdrift. Hvorledes ville de nu bære sig ad med at forbyde den fabrikmæssige Del af hans Bedrift, men tillade den haandværkmæssige? Det forstaar jeg ikke. Jeg kunde nævne flere Eksempler i den Retning ogsaa i andre Forhold. Jeg tror ikke, at man vil være i Stand til at træffe en retfærdig Ordning paa den Maade, og jeg kan ikke se, hvorfor man ikke skulde gaa med til ogsaa at stanse det haandværkmæssige Arbejde. Man har behandlet denne Sag vidt og bredt og dybsindig, og det er naturligvis ikke overflødig, tværtimod, jeg er glad ved, at den har faaet denne Overvejelse, men denne har ikke kunnet overbevise mig om, at det skulde være umuligt at tage det haandværkmæssige Arbejde med, saaledes som det ogsaa i den sidste Tid har foreligget i det mindste fra dette Ting, som vedtaget af dette Ting, og saaledes som det var foreslaaet af mig som Forslagsstiller. Der er en Ting, jeg bestandig har fremhævet her i dette Ting, naar Talen er om Lukning om Søndagen, og det er, hvorfor man vil gaa med til at lukke Butikkerne, naar man ikke samtidig vil bestrebe sig for, at de, for hvem man hovedsagelig vil have Frihed ved Butikslukningen, nemlig Handelsbetjente og Læringer, hele den store Stand, som har sat sig i Bevægelse for at faa lidt Frihed ved denne Lov, hvorfor har man ikke villet give dem Garanti for Friheden ved at forbyde Arbejde i Butikkerne, naar disse ere lukkede? Det er mig ikke muligt at faa indrømmet, at det var rigtigt og retfærdigt. Det ligger dog saa overordentlig nær, at naar man lukker Butikkerne for at skaffe Frihed for dem, der arbejde i Butikkerne, saa maa man ogsaa sige: Der maa heller

ikke arbejdes i Butikken, naar den er lukket. Det er en Kendsgerning, at det gøres efter en stor Maalestok ikke alene i Butikkerne, men paa Lagere og i Pakhuse, som høre med til Handelen. Man burde have sikret sig her. Den højtærede Justitsminister har ogsaa indrømmet i sin Tid, at det var muligt at komme til Bestemmelser, som kunde give et rigtigt Udtryk herfor, og jeg ser ikke, hvorfor man ikke skulde kunne arbejde paa at komme til Bestemmelser, som kunde sikre de Folk, som man ved denne Lov vilde skaffe Frihed, nemlig de Folk, som ere i de handlendes Tjeneste. Hovedsagen er dog ikke at skaffe Frihed for den handlende Principal selv; han kan i ethvert Tilfælde tage sig Frihed om Søndagen, og han kan ogsaa tage sig Frihed om Hverdagen, om han vil, hans Forretning er ikke i den Grad afhængig af ham selv. Derimod forstaar jeg nok, at den mindre handlende, som ikke kan tage sig denne Frihed, fordi han selv maa arbejde med i sin Forretning, vil blive misfornøjet med denne Lov, og det ene, som skulde kunne veje op imod denne Misfornøjelse, var, at man kunde sige til ham: Du maa indordne Dig under en Tvang, som det store Flertal af Befolkningen finder rigtig, fordi der derved skabes Frihed for det store Flertal, som saa længe har ønsket den. Vi kunne ikke her tilfredsstille den enkelte, men vi maa se at tage Hensyn til, om vi her skabe et Forhold, hvorved det store Flertal af Befolkningen kan blive tilfredsstillet. Man maatte kunne sige til ham, at den Stand, som trænger mest til Frihed, nemlig Fabrikarbejderne og Haandværksarbejderne, saa herved den Fred om Søndagen, som de saa længe have ønsket, og det kunde man ikke gøre paa anden Maade end ved, at Du ogsaa faar fri. Det vilde være Maaden at standse den Misfornøjelse paa hos de mindre handlende, som selv maa arbejde med i deres Forretning, men saaledes vil man jo nu ikke. De Arbejdere, som blive undtagne deraf, og saa Ret til at arbejde om Søndagen, er et saa lille Antal, at vi ikke kunne møde denne Misfornøjelse paa denne Maade. Der var ogsaa en anden underlig Bemærkning af det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds, som jeg skal dvæle nærmere ved; det var den, som vedrørte Forholdet med Hensyn til Frihed paa Valgdagen. Det ærede Medlem sagde, at det var ikke rigtigt at forhindre Fabrikarbejderne i at arbejde paa Valgdagen, naar Landarbejderne skulde have Lov til at arbejde den Dag. Saaledes kan det naturligvis stilles op, men det var ikke Meningen med Loven, at det skulde stilles saaledes op,